

746/2010

Utfärdad i Helsingfors den 27 augusti 2010

Lagom ändring av konsumentkyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i konsumentkyddslagen (38/1978) 11 kap. och

ändras 6 a kap. 12 § och 7 kap., av dem 6 a kap. 12 § sådan den lyder i lag 29/2005, som följer:

6 a kap.

Distansförsäljning av finansiella tjänster och finansiella instrument

12 §

Ångerrätt

Konsumenten har rätt att frånträda ett avtal genom att meddela detta till näringsidkaren inom 14 dagar efter det att avtalet ingåtts eller efter den senare tidpunkt vid vilken konsumenten har fått förhandsinformationen och avtalsvillkoren i varaktig form.

Vad som i 1 mom. och 14—16 § föreskrivs om att frånträda avtal tillämpas inte på konsumentkrediter och inte heller på försäkringar. På konsumentkrediter tillämpas inte heller 13 § 1 mom. Bestämmelser om konsumentens rätt att frånträda ett konsumentkreditavtal och betala konsumentkrediten i förtid finns i 7 kap. Bestämmelser om försäkringstagarens rätt att frånträda eller säga upp ett försäkringsavtal finns i lagen om försäkringsavtal (543/1994).

Trots det som föreskrivs i 2 mom. tillämpas 1 mom., 14—16 § och 13 § 1 mom. på krediter som lämnas av pantlåneinrättningar.

7 kap.

Konsumentkrediter

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I detta kapitel finns bestämmelser om konsumentkrediter. Med *konsumentkredit* avses en sådan kredit som en näringsidkare (*kreditgivaren*) enligt avtal lämnar eller lovar att lämna en konsument som lån, betalningsanstånd eller som något annat motsvarande ekonomiskt arrangemang.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel likställs med konsumentkrediter hyresavtal och andra avtal som ger konsumenten besittningen till en vara, om varans kontantpris och kreditkostnaderna enligt avtalsvillkoren ska betalas under hyresperioden eller om det framgår av villkoren att konsumenten kan bli ägare till varan på annat sätt när avtalet går ut.

Vid tillämpningen av 40 § likställs en identifikator som berättigar till att använda ett konto, en annan finansiell tjänst eller ett finansiellt instrument med en identifikator som berättigar till att använda en fortlöpande kredit. Bestämmelserna om kreditgivaren tillämpas i dessa fall på den näringsidkare som har ingått avtalet om identifikatorn med konsumenten.

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas inte på

- 1) konsumentkrediter där ingen ränta eller andra avgifter tas ut,
- 2) krediter som bygger på ett avtal enligt vilket konsumenten har rätt att i poster betala priset på en nytting som levereras fortlöpande under avtalets löptid,
- 3) krediter som lämnas av pantlåneinrättningar,
- 4) krediter som lämnas med stöd av lagen om social kreditgivning (1133/2002).

2 §

Begränsningar av tillämpningen i fråga om krediter som är knutna till brukskonton och i fråga om avtal om betalningsarrangemang

På konsumentkrediter som är knutna till brukskonton och som enligt avtalsvillkoren har en kredittid på högst tre månader eller ska återbetalas vid anfordran tillämpas inte 3 §, 8 § 1 mom. 3—5 punkten och 3 mom., 9—12 §, 13 § 2 mom. 2 punkten, 17, 18 och 20—23 §, 24 § 2—4 mom., 25, 27—32, 36—39 och 47 §.

På konsumentkrediter som kreditgivaren beviljar genom att medge att saldot eller kreditgränsen på ett brukskonto överskrids trots att detta inte uttryckligen har överenskommit mellan parterna tillämpas endast 5—7, 47, 50 och 51 §.

På avtal om betalningsarrangemang som ingås till följd av att en konsument har betalningssvårigheter och vars villkor inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet tillämpas inte 9—12 §.

3 §

Begränsningar i fråga om tillämpningen i vissa andra fall

Bestämmelserna i 9—11 §, 13 § 2 mom. 3 punkten samt 14 och 17 § tillämpas inte på konsumentkrediter där kredittiden är högst tre månader, där ingen ränta tas ut och där de övriga kreditkostnaderna omräknade till effektiv ränta inte överstiger det räntebelopp som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). På fortlöpande krediter tillämpas dock 14 och 17 §.

Bestämmelserna i 15 och 16 § tillämpas inte på nyttighetsbundna engångskrediter. Bestämmelserna i 20, 21 och 28 § tillämpas inte på bostadskrediter, utom i sådana fall där krediterna bjuds ut genom distansförsäljning eller hemförsäljning.

Bestämmelserna i 18 och 39 § tillämpas endast på nyttighetsbundna krediter och 36—38 § endast på sådan nyttighetsbunden kredit som lämnas för köp av en vara.

4 §

Förhållande till betaltjänstlagen

Bestämmelserna i 24, 30, 31 och 40 § i detta kapitel tillämpas inte på kreditavtal som hör till tillämpningsområdet för betaltjänstlagen (290/2010).

På rätten att förhindra användning av betalningsinstrument enligt betaltjänstlagen tillämpas i stället för 32 § i detta kapitel 57 § i betaltjänstlagen.

5 §

Bestämmelsernas tvingande natur

Avtalsvillkor som avviker från bestämmelserna i detta kapitel till nackdel för konsumenten är ogiltiga.

6 §

Kreditkostnader och effektiv ränta

Med *kreditkostnad* avses i detta kapitel summan av räntor, kostnader och andra avgifter som är kända för kreditgivaren och som konsumenten ska betala med anledning av konsumentkreditförhållandet; kostnaderna för försäkringar och andra kompletterande tjänster som är knutna till kreditavtalet räknas också med i kreditkostnaderna, om ett avtal om en kompletterande tjänst är en förutsättning för att krediten ska lämnas på de marknadsförda villkoren.

Som kreditkostnad räknas inte

- 1) kostnader för den försäkring som krävs för bostadskrediter för att trygga säkerhetens värde,
- 2) kostnader för det konto som används för skötseln av krediten, om öppnandet av kontot är frivilligt och kostnaderna har specificerats i avtalet,
- 3) avgifter som konsumenten måste betala till följd av ett eventuellt avtalsbrott,
- 4) notariatsavgifter.

Med *effektiv ränta* avses i detta kapitel den räntesats som erhålls när kreditkostnaderna med beaktande av amorteringarna omräknas till årlig ränta på kreditbeloppet. Bestämmelser om hur den effektiva räntan ska beräknas och om de antaganden som ska användas för detta utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

7 §

Övriga definitioner

I detta kapitel avses med

1) *fortlöpande kredit* en konsumentkredit som fortlöpande tillhandahålls konsumenten upp till en på förhand överenskommen kreditgräns utan särskilt kreditbeslut av kreditgivaren,

2) *engångskredit* annan konsumentkredit än fortlöpande kredit,

3) *nyttighetsbunden kredit* en konsumentkredit för förvärv av en konsumtionsnyttighet som säljaren eller den som utför en tjänst själv lämnar konsumenten eller som lämnas av någon annan näringsidkare enligt avtal som denne ingått med säljaren eller den som utför tjänsten eller något annat arrangemang som denne vidtagit och som gäller kreditgivning till konsumenter,

4) *bostadskredit* en konsumentkredit för förvärv av aktier eller andelar i sammanslutningar som ger rätt att besitta bostadslägenhet, för förvärv av en bostadsfastighet eller för förvärv av ett sådant bostadshus som är beläget på ett område som besitts med stöd av nyttjanderätt, eller för renovering av en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller ett bostadshus, och där aktier eller andelar som ger rätt att besitta en bostadslägenhet, en bostadsfastighet eller nyttjanderätten till en fastighet lämnas som säkerhet för krediten,

5) *avbetalningsköp* köp av varor där priset enligt köpeavtalet betalas i poster av vilka en eller flera förfaller till betalning efter det att varan har överlåtits till konsumenten (*köparen*) och genom vilket näringsidkaren (*säljaren*) förbehåller sig antingen rätten att återta varan om köparen försummar sin skyldighet enligt avtalet eller äganderätten till varan, till dess att priset i sin helhet, eller åtminstone en viss del även av de poster som förfaller till betalning efter det att varan har överlåtits, har betalats,

6) *kreditförmedlare* en annan näringsidkare än kreditgivaren som presenterar eller erbjuder kreditavtal till konsumenter och som på annat sätt bistår konsumenter vid ingåendet av kreditavtal eller som ingår kreditavtal med konsumenter för kreditgivarens räkning,

7) *lämnande av information i varaktig form* lämnande av information till konsumenten personligen antingen skriftligen eller elektroniskt så att konsumenten kan bevara och återge informationen i oförändrad form.

Informationsskyldighet

8 §

Information som ska lämnas i reklam för konsumentkrediter

I reklam för konsumentkrediter ska den effektiva räntan anges, om räntan för krediten, någon annan sifferuppgift som beskriver kostnaderna för krediten eller någon annan information om villkoren i kreditavtalet framgår av reklamen. I detta fall ska dessutom följande information framgå av reklamen:

1) krediträntan och övriga kreditkostnader,

- 2) kreditbeloppet eller kreditgränsen,
- 3) kreditavtalets löptid,
- 4) kontantpriset på nyttigheten och eventuell handpenning, om det är fråga om reklam för krediter för finansiering av köp av en bestämd nyttinghet,
- 5) kreditbeloppet och kreditkostnaderna sammanlagt och antalet avbetalningar.

Den effektiva räntan och övrig information enligt 1 mom. ska motsvara de kreditvillkor som kreditgivaren vanligen erbjuder.

När en kredit kan lämnas på de villkor som anges i reklamen endast om konsumenten ingår ett avtal om försäkring eller om någon annan kompletterande tjänst och kostnaderna för en sådan kompletterande tjänst inte går att bestämma på förhand, ska detta villkor anges i reklamen tillsammans med den effektiva räntan.

9 §

Information som ska lämnas innan ett kreditavtal ingås

Utöver vad som bestäms om informationsskyldighet någon annanstans i lag ska kreditgivaren och kreditförmedlaren i god tid innan ett kreditavtal ingås, på blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation" i varaktig form ge konsumenten information om följande:

- 1) kreditgivaren,
- 2) typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten,
- 3) den nyttinghet som krediten avser,
- 4) påföljderna vid avtalsbrott,
- 5) konsumentens lagbestämda rättigheter.

I fråga om bostadskrediter och nyttinghetsbundna engångskrediter på högst 100 euro kan förhandsinformation också ges i någon annan varaktigt form än på blanketten. Närmare bestämmelser om förhandsinformationen och blanketten utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Förhandsinformation vid telefonförsäljning

Utöver det som föreskrivs om förhandsinformation vid distansförsäljning i 6 a kap. 10 § 1 mom. och 2 mom. 1 och 3—6 punkten ska kreditgivaren och kreditförmedlaren vid telefonförsäljning ge konsumenten information om den typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten samt om den nyttinghet som krediten avser. Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Vissa andra bestämmelser om skyldigheten att lämna förhandsinformation

Om ett avtal på konsumentens begäran ingås per telefon eller genom ett annat medium för distanskommunikation som inte gör det möjligt att överlämna blanketten "Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation" i varaktig form innan avtalet ingås, ska blanketten ges till konsumenten utan dröjsmål och i varaktig form efter det att avtalet har ingåtts. I fråga om bostadskrediter och nyttighetsbundna engångskrediter på högst 100 euro ska förhandsinformationen på motsvarande sätt ges konsumenten utan dröjsmål på blanketten eller i annan varaktig form efter det att avtalet har ingåtts, om avtalet på konsumentens begäran ingås per telefon eller genom ett annat medium för distanskommunikation som inte gör det möjligt att ge förhandsinformationen i varaktig form innan avtalet ingås.

Konsumenten ska dessutom på begäran och utan avgift få ett utkast till kreditavtal. Bestämmelser om hur avtalsvillkor ska lämnas vid distansförsäljning finns i 6 a kap.

12 §

Undantag som gäller dem som har kreditförmedling som bisyssla

Bestämmelserna i 9—11 § om en kreditförmedlares skyldighet att ge konsumenten information gäller inte en sådan säljare eller tjänsteleverantör som arbetar som kreditförmedlare vid sidan av sin huvudsyssla.

Kreditgivarens skyldighet att handla ansvarsfullt

13 §

God kreditgivningssed

Kreditgivaren ska handla ansvarsfullt vid kreditgivningen.

Det förutsätts särskilt att kreditgivaren

- 1) inte marknadsför en kredit så att marknadsföringen tydligt bidrar till att försämra konsumentens förmåga att noggrant överväga krediten,
- 2) inte använder kreditgivningen som ett huvudsakligt argument vid marknadsföringen av andra konsumtionsnyttigheter,
- 3) ger konsumenten en sådan tillräcklig och klar utredning innan kreditavtalet tecknas som gör det möjligt för konsumenten att bedöma om krediten är lämplig för hans eller hennes behov och ekonomiska situation,
- 4) i händelse av försenad betalning ger konsumenten information och råd för att förhindra att betalningssvårigheter uppstår eller förvärras och informerar om hur situationer med betalningsoförmåga kan skötas samt att kreditgivaren förhåller sig ansvarsfullt till betalningsarrangemang.

Bestämmelserna i 1 mom. och 2 mom. 1—3 punkten tillämpas också på kreditförmedlare. Bestämmelsen i 2 mom. 3 punkten gäller dock inte en sådan säljare eller tjänsteleverantör som arbetar som kreditförmedlare vid sidan av sin huvudsyssla.

14 §

Skyldighet att bedöma en konsuments kreditvärdighet

Innan ett kreditavtal ingås ska kreditgivaren bedöma om konsumenten har förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet (*konsumentens kreditvärdighet*). Bedömningen ska grundas på tillräckliga uppgifter med hänsyn till kreditbeloppet och övriga omständigheter.

Om parterna senare kommer överens om att höja kreditbeloppet eller kreditgränsen, ska kreditgivaren försäkra sig om att informationen om konsumenten är aktuell och, om kreditbeloppet eller kreditgränsen höjs betydligt, bedöma konsumentens kreditvärdighet på nytt innan avtal ingås om höjningen.

15 §

Kontroll av kreditsökandens identitet

Innan ett avtal om konsumentkredit ingås ska kreditgivaren noggrant kontrollera den sökandes identitet. Om identiteten kontrolleras elektroniskt, ska kreditgivaren använda en identifieringsmetod som uppfyller kraven i 8 § i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer (617/2009).

Om kreditgivaren redan tidigare har kontrollerat konsumentens identitet på det sätt som avses i 1 mom. får identiteten också kontrolleras med hjälp av den personliga identifikator som skapades för konsumenten efter den inledande identifieringen.

Dessutom gäller i fråga om kundkontroll bestämmelserna i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (503/2008).

16 §

Skyldighet att bevara uppgifterna om identitetskontroll

Om inget annat följer av lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska kreditgivaren bevara de uppgifter som utgjort grund för kontrollen av den kreditsökande konsumentens identitet i fem år från det att krediten i dess helhet förfallit till betalning. Om oenighet uppstår kring ett kreditavtal ska kontrolluppgifterna dock bevaras till dess parterna har kommit överens om saken eller ärendet har avgjorts.

Ingående av kreditavtal och överlämnande av medel

17 §

Ingående av kreditavtal

Ett kreditavtal ska ingås skriftligen och konsumenten ska få ett exemplar av avtalet. Ett avtal får också ingås på elektronisk väg på ett sådant sätt att konsumenten kan bevara och återge avtalet i oförändrad form.

Följande information ska lämnas i ett konsumentkreditavtal:

- 1) uppgifter om parterna i kreditavtalet,
- 2) uppgifter om de omständigheter som avses i 9 §,
- 3) övriga avtalsvillkor,
- 4) uppgifter om villkoren för utövandet av ångerrätten,
- 5) uppgifter om uppsägning eller annan avslutning av kreditavtalet,
- 6) uppgifter om rättsmedel och tillsynsmyndighet.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avtalet utfärdas genom förordning av statsrådet. Ränta och avgifter som grundar sig på kreditförhållandet får inte tas ut av konsumenten, om det inte har överenskommits i det avtal som avses i 1 mom.

18 §

Förbud mot att ta emot en löpande förbindelse av konsumenten

För en fordran som grundar sig på en konsumentkredit får kreditgivaren inte av konsumenten ta emot en växelförbindelse eller en annan förbindelse vars överlåtelse eller pantsättning inskränker konsumentens rätt att på grund av köp eller avtal om tjänst göra invändningar gentemot den som i god tro har fått förbindelsen i sin besittning. Kreditgivaren får inte heller ta emot en sådan förbindelse av den som lever i gemensamt hushåll med konsumenten.

Bestämmelsen i 1 mom. gäller inte en egen växel som en bank har utställt.

Den som i strid med 1 mom. tar emot en växel eller en löpande förbindelse får inte åberopa denna. Gälldenärens rätt att framställa invändningar gentemot en förvärvare regleras särskilt.

19 §

Begränsning som gäller tidpunkten för överlåtande av medel

Om en konsumentkredit söks och beviljas mellan klockan 23 och 7, får de med stöd av kreditavtalet beviljade medlen betalas ut till konsumenten först efter klockan 7.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas inte på en höjning av kreditgränsen för en fortlöpande kredit.

Utövande av ångerrätt

20 §

Ångerrätt

Konsumenten har rätt att frånträda ett konsumentkreditavtal genom att meddela detta till kreditgivaren i varaktig form inom 14 dagar räknat från det att avtalet ingicks eller från den senare tidpunkt då konsumenten fick ett skriftligt eller elektroniskt exemplar av kreditavtalet med den information som avses i 17 eller 45 §.

Om konsumenten frånträder avtalet får räntan på krediten krävas i ersättning av konsumenten för den tid som han eller hon kunnat förfoga över krediten. Kreditgivaren har också rätt till ersättning av konsumenten för avgifter som kreditgivaren eventuellt har inbetalat till myndigheterna till följd av att kreditavtalet ingåtts och som inte återbetalas vid frånträdelse. Ränta och avgifter får dock inte utkrävas om kreditgivaren inte på förhand har informerat konsumenten om betalningsskyldigheten eller ränte- och avgiftsbeloppet eller, i det fall att räntan inte har kunnat meddelas på förhand, om grunderna för fastställandet av räntan.

Konsumenten ska utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten avsändes, till kreditgivaren återlämna de medel som konsumenten har tagit emot i enlighet med kreditavtalet. För att ångerrätten inte ska upphöra att gälla ska konsumenten dessutom betala ersättning enligt 2 mom. Konsumenten får dock låta bli att fullgöra sin betalningsskyldighet tills kreditgivaren har fullgjort sin motsvarande skyldighet.

21 §

Accessoriska avtal som inte är bindande

Om en kreditgivare tillhandahåller möjligheter till accessoriska tjänster i ett avtal som anknyter till ett konsumentkreditavtal, är ett sådant avtal inte bindande för konsumenten när han eller hon utövar sin ångerrätt i fråga om kreditavtalet. Konsumenten är inte heller bunden av ett accessoriskt avtal i sådana fall där en tredje part tillhandahåller en accessorisk tjänst på grundval av en överenskommelse eller andra arrangemang mellan kreditgivaren och den tredje parten.

Om konsumenten önskar att det accessoriska avtalet ska fortsätta att gälla trots att kreditavtalet frånträts, ska konsumenten underrätta kreditgivaren om detta inom 30 dagar från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten avsändes.

22 §

Särskilda bestämmelser som gäller distansförsäljning och hemförsäljning

I stället för en ersättning enligt 20 § 2 mom. har kreditgivaren rätt att som ersättning kräva den effektiva räntan för krediten för den tid som konsumenten har kunnat förfoga över krediten, om konsumenten vid distansförsäljning frånträder

1) ett bostadskreditavtal eller ett kreditavtal där säkerheten utgörs av en fastställd inteckning i bostadsfastigheten, av aktier i ett i 2 § i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) avsett bostadsaktiebolag eller annat bolag eller motsvarande andelar i en annan sammanslutning, av en bostadsrätt eller av motsvarande säkerhet i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2) ett kreditavtal där krediten är under 200 euro eller över 75 000 euro,

3) ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto och där kredittiden enligt avtalsvillkoren är högst en månad,

4) ett kreditavtal där kredittiden enligt avtalsvillkoren är högst tre månader, där ränta inte tas ut och där de övriga kreditkostnaderna inte överstiger den ränta som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen när de omräknas till effektiv ränta,

5) ett kreditavtal där en arbetsgivare som bisyssla ger sin arbetstagare räntefri kredit eller kredit med en effektiv ränta som är lägre än den rådande marknadsräntan,

6) ett kreditavtal där ett värdepappersföretag eller ett kreditinstitut lämnar sina kunder kredit för investeringar.

I de fall som avses i 1 mom. ska kreditgivaren utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten togs emot, till konsumenten återlämna samtliga prestationer som kreditgivaren har fått med stöd av avtalet. Den effektiva räntan för krediten får dock avdras från dessa belopp.

För att ångerrätten inte ska återgå ska konsumenten utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från det att meddelandet om utövandet av ångerrätten avsändes, till kreditgivaren återlämna de medel som konsumenten fått med stöd av kreditavtalet. Konsumenten får dock låta bli att fullgöra sin återlämningskyldighet tills kreditgivaren har fullgjort sin motsvarande skyldighet.

Bestämmelser om konsumentens rätt att vid hemförsäljning frånträda ett kreditavtal som avses i 1 mom. finns i 6 kap.

Konsumentens rätt till information medan kreditavtalet gäller

23 §

Konsumentens rätt till en amorteringstabell på begäran

Om ett konsumentkreditavtal har ingåtts för en viss tid och skulden enligt avtalsvillkoren ska skötas genom avbetalningar, ska kreditgivaren medan avtalsförhållandet fortgår utan avgift ge konsumenten en amorteringstabell alltid när denne begär en sådan. Om det är fråga om en bostadskredit och konsumenten ber att få amorteringstabellen oftare än en gång om året har kreditgivaren dock rätt till en skälig ersättning för kostnaderna för tabellen.

Av amorteringstabellen ska framgå de betalningar som ska göras samt under vilka tidsperioder och på vilka villkor dessa belopp ska betalas. Varje delbetalning ska specificeras så att amortering av kapitalet, ränta och övriga avgifter framgår. Om det enligt villkoren i kreditavtalet är möjligt att räntan eller övriga avgifter förändras, ska det dessutom anges att uppgifterna i tabellen är giltiga endast till dess att sådana ändringar görs i enlighet med avtalet.

24 §

Ändringar av ränta och avgifter

I avtalsvillkoren för en konsumentkredit får det anges att räntan på krediten förändras i enlighet med ändringarna av den referensränta som specificerats i avtalet. Den referensränta som tillämpas ska vara offentligt tillgänglig och den ska bygga på faktorer som är oberoende av kreditgivarens ensidiga bestämmanderätt. Ränteändringar ska göras jämlikt och utan att diskriminera konsumenter.

Konsumenten ska i varaktig form underrättas om ränteändringar. I samband med meddelandet ska också delbetalningens belopp efter ränteändringen anges och, om betalningarnas antal och frekvens förändras, aktuella uppgifter om detta. I fråga om bostadskrediter ska konsumenten få aktuell information om sista betalningsdag i stället för om antalet betalningar.

Informationen enligt 2 mom. ska ges konsumenten innan ändringen träder i kraft. Om informationen om ny referensränta offentliggörs på tillbörligt sätt och finns att tillgå hos kreditgivaren, får informationen ges till konsumenten med jämna mellanrum enligt vad som överenskommit i avtalet, dock minst en gång om året.

De avgifter som tas ut på basis av kreditavtalet kan ändras endast på de grunder som anges i avtalet. På informationen om ändringar i avgifterna ska bestämmelserna om ränteändringar enligt 2 och 3 mom. tillämpas.

25 §

Skyldighet att informera om överföring av kreditavtal

Om en kreditgivare överför sina rättigheter enligt kreditavtalet eller om kreditavtalet överförs på tredje part, ska konsumenten underrättas om överlåtelsen. Någon informationskyldighet föreligger dock inte om den ursprungliga kreditgivaren efter överföringen företräder den nya kreditgivaren gentemot konsumenten.

Vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel jämföras med en kreditgivare den på vilken kreditgivarens rättigheter enligt konsumentkreditavtalet har överförts.

Återbetalning av en kredit och avslutande av ett kreditavtal

26 §

Avräkning

Konsumenten har rätt att bestämma från vilken fordran hans betalning ska avräknas, om samma kreditgivare har flera fordringar på honom eller henne.

27 §

Konsumentens rätt att betala en konsumentkredit innan den förfaller till betalning

Konsumenten har rätt att betala sin konsumentkredit eller en del av den före förfallodagen.

Om konsumenten betalar krediten eller en del av den i förtid, ska från den återstående delen av kreditgivarens fordran avdras den del av kreditkostnaderna som gäller den outnyttjade kredittiden. Kreditgivaren får emellertid i sin helhet ta ut de faktiska kostnader för uppläggningskostnaden av krediten som anges i kreditavtalet.

28 §

Kreditgivarens rätt till kompensation för återbetalning i förtid

Kreditgivaren har rätt till kompensation från konsumenten när konsumenten betalar en kredit eller en del av en kredit i förtid, om räntan för krediten inte har bundits till referensränta (*fast ränta*).

Beloppet av kompensationen får inte överstiga en procent av det återbetalda kreditbeloppet eller, om det vid tiden för den förtida betalningen återstår mindre än ett år tills kreditavtalet löper ut, en halv procent av det återbetalda kreditbeloppet. Som kompensation får dock högst krävas ut ränta för tiden mellan den förtida återbetalningen och den tidpunkt då kreditavtalet upphör att gälla.

Någon rätt till kompensation föreligger dock inte om

- 1) det av krediten har betalats högst 10 000 euro i förtid under det senaste året,
- 2) återbetalningen sker med stöd av en låneskyddsförsäkring, eller
- 3) den kredit som återbetalas gäller ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto.

29 §

Rätt till kompensation i fråga om bostadskrediter

Kreditgivaren får kräva ut kompensation vid förtida betalning av bostadskredit om krediten är större än 20 000 euro och räntan är fast eller den period för vilken referensräntan bestäms är minst tre år.

Som kompensation får kreditgivaren kräva ut högst ett belopp som motsvarar den förlust som uppkommer till följd av en sänkt räntenivå under den återstående kreditperioden med fast ränta eller under den period för vilken referensränta har fastställts. Finansinspektionen utfärdar närmare föreskrifter om förlustberäkningen.

30 §

Uppsägning av ett avtal om fortlöpande kredit

I sådana fall där parterna inte har kommit överens om någon uppsägningstid får konsumenten säga upp sitt avtal om fortlöpande kredit när som helst under avtalsförhållandet och med omedelbar verkan. För konsumenten får en uppsägningstid på mer än en månad inte avtalas.

Kreditgivaren får säga upp ett avtal om fortlöpande kredit på de villkor som anges i kreditavtalet. För kreditgivaren får en uppsägningstid som är kortare än två månader inte avtalas. Meddelandet om uppsägning ska lämnas till konsumenten i varaktig form.

31 §

Avgifter vid uppsägning

Kreditgivaren får inte ta ut någon avgift av konsumenten för uppsägning av ett avtal om fortlöpande kredit. Avgifter som regelbundet tas ut med anledning av kreditavtalet ska betalas av konsumenten endast till den del som gäller tiden innan uppsägningen trädde i kraft. Om konsumenten har betalat sådana avgifter på förhand, ska kreditgivaren återbetala den del av dem som gäller tiden efter det att uppsägningen trädde i kraft.

32 §

Kreditgivarens rätt att dra in konsumentens rätt att utnyttja en fortlöpande kredit

Det är möjligt att i villkoren i ett kreditavtal ange de skäl på vilka kreditgivaren har rätt att dra in konsumentens rätt att utnyttja en fortlöpande kredit. Skälen ska vara förenliga med god kreditgivningssed.

Kreditgivaren ska med angivande av skäl meddela konsumenten i varaktig form och på förhand att rätten att utnyttja krediten upphör. Om det för att förhindra eller begränsa missbruk eller skador är nödvändigt att rätten att utnyttja krediten upphör med omedelbar verkan, får meddelandet lämnas utan dröjsmål efter indragningen.

Något meddelande får inte lämnas om det är förbjudet på något annat ställe i lag.

33 §

Påföljder vid konsumentens avtalsbrott

Om kreditgivaren enligt avtalet har rätt att kräva in betalning av en post som inte förfallit till betalning, att återta den sålda varan eller att göra någon annan särskild påföljd gällande till följd av att konsumenten är i dröjsmål med betalningen eller på grund av något annat avtalsbrott, får kreditgivaren åberopa denna rätt om betalningen är minst en månad försenad och fortfarande obetald. Är det fråga om en engångskredit krävs det dessutom att beloppet av den försenade betalningen är minst tio procent eller, om det i beloppet ingår flera än en betalningspost, minst fem procent av kreditens ursprungliga belopp eller avser kreditgivarens hela kvarvarande fordran. Är det fråga om en kredit som lämnats för finansiering av köpet av en viss nyttighet ska de nämnda procentuella beloppen beräknas på kreditpriset. Kreditgivaren får åberopa den ovan nämnda rätten också om konsumenten gör sig skyldig till något annat väsentligt avtalsbrott.

Trots bestämmelserna om beloppet vid försenad betalning i 1 mom. har kreditgivaren rätt att göra en överenskommen påföljd gällande, om dröjsmålet är minst sex månader och en betydande del av beloppet fortfarande är obetalt.

34 §

Sociala hinder för betalning

Kreditgivaren har inte rätt att göra en påföljd enligt 33 § gällande, om det är fråga om dröjsmål med betalningen på grund av konsumentens sjukdom, arbetslöshet eller någon annan jämförbar omständighet som inte beror av honom eller henne, utom när detta skulle vara uppenbart oskäligt gentemot kreditgivaren med hänsyn till dröjsmålets längd och andra omständigheter.

35 §

Tidigareläggande av förfallodag

Om kreditgivaren kräver in betalning av poster som inte förfallit, ska vid uträkning av kreditgivarens fordran från dessa betalningar avdras den del av kreditkostnaderna som hänförs till den utnyttjade kredittiden. Kreditgivaren får emellertid i sin helhet ta ut de faktiska kostnader för uppläggningskostnaden av krediten som anges i kreditavtalet. Den utnyttjade kredittiden räknas från det att kravet på återbetalning blir gällande.

Tidigareläggandet av förfallodag får göras gällande tidigast fyra veckor eller, om konsumenten tidigare har fått anmärkning om dröjsmålet eller något annat avtalsbrott, tidigast två veckor efter det att ett meddelande om kravet på återbetalning lämnats eller sänts till konsumenten. Om konsumenten inom denna tid betalar det försenade beloppet eller rättar till ett annat avtalsbrott, förfaller tidigareläggandet.

36 §

Uppgörelse

Om kreditgivaren återtar varan, ska uppgörelse företas mellan kreditgivaren och konsumenten.

Vid uppgörelsen ska konsumenten tillgodoräknas varans värde vid återtagandet. Värdet bestäms efter vad säljaren kan antas få ut genom att på lämpligt sätt sälja varan, som vid behov iståndsätts i skäligen utsträckning. När värdet bestäms ska det kontantpris beaktas som anges i avtalet samt även tiden som varan har varit i konsumentens besittning och hur varan har vårdats.

Kreditgivaren ska tillgodoräknas

- 1) den obetalda delen av krediten med avdrag enligt 35 § 1 mom.,
- 2) ränta på de betalningar som förfallit till betalning,
- 3) de nödvändiga kostnader och betalningar för återtagande av varan som kreditgivaren måste stå för för att få varan i sin besittning,
- 4) kreditgivarens fordran för sådant iståndsättande eller underhåll av varan som medför att han har retentionsrätt i varan.

Om det vid uppgörelsen konstateras att varans värde är högre än det belopp som ska tillgodoräknas kreditgivaren, har kreditgivaren inte rätt att återfå varan, om han inte betalar mellanskillnaden till konsumenten eller, i sådana fall där en utmätningsman har gjort värderingen, deponerar mellanskillnaden hos denne. Om varans värde är mindre än det belopp som ska räknas kreditgivaren till godo, har kreditgivaren inte rätt att utöver varan kräva mer än denna mellanskillnad.

Betalar konsumenten på en gång det belopp som enligt 3 mom. ska räknas kreditgivaren till godo, får han eller hon behålla varan. Om konsumenten inte använder sig av denna sin rätt och kreditgivaren tar tillbaka varan, har köparen rätt att inom 14 dagar återlösa varan genom

att till kreditgivaren betala det belopp som varan värderats till när den återtog och den eventuella mellanskillnad som kreditgivaren har rätt att kräva enligt 4 mom.

37 §

Handräckning

För att återta en vara har kreditgivaren rätt att söka handräckning hos en utmätningsman, om avbetalningsavtalet har gjorts upp på det sätt som avses i 17 § 1 mom. och avtalet innehåller följande:

- 1) uppgifter om parterna i kreditavtalet,
- 2) uppgifter om den vara som krediten avser och om leveransen,
- 3) uppgifter om den typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten,
- 4) övriga avtalsvillkor,
- 5) uppgifter om villkoren för utövandet av ångerrätten,
- 6) uppgifter om uppsägning eller annat avslutande av kreditavtalet,
- 7) uppgifter om påföljderna vid avtalsbrott,
- 8) uppgifter om konsumentens lagbestämda rättigheter,
- 9) uppgifter om den behöriga myndigheten vid avbetalningsuppgörelse,
- 10) uppgifter om rättsmedel och tillsynsmyndighet.

Handräckning ska sökas hos utmätningsmannen på den ort där varan finns eller på konsumentens bostadsort eller hemort. Ansökan ska göras skriftligen och de belopp enligt 36 § 3 mom. som kreditgivaren kräver ska framgå på blanketten. Avbetalningsavtalet ska fogas till ansökan.

Handräckning ska lämnas endast om det är uppenbart att kreditgivaren har den rätt att återta varan som anges i 33 och 34 §. Handräckning får inte lämnas om konsumenten gör det sannolikt att han eller hon har rätt att hålla inne betalningen för varan på grund av säljarens avtalsbrott.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avbetalningsavtalet utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Vissa andra bestämmelser om avbetalningsköp

På uppgörelse, lämnande av handräckning och utmätning av vara på grund av annan fordran än fordran på grund av avbetalningsköp tillämpas dessutom bestämmelserna i 9 § 3 mom. och 11—19 § i lagen om avbetalningsköp (91/1966).

Ansvarsbestämmelser

39 §

Solidariskt ansvar för kreditgivaren och säljaren eller tjänsteleverantören

En konsument som på grund av avtalsbrott har rätt att hålla inne betalningen eller att få återbetalning på priset, skadestånd eller annan penningprestation av säljaren eller tjänsteleverantören har denna rätt också gentemot sådan kreditgivare som har finansierat köpet eller tjänsten. Kreditgivaren är dock inte skyldig att betala konsumenten mer än vad kreditgivaren har fått av konsumenten i form av betalning.

Om säljaren återtar en vara eller om köpet återgår på annat sätt enligt avtal mellan säljaren och konsumenten, får konsumenten åberopa en uppgörelse till följd av återtagning av varan eller hävning av köpet också gentemot den kreditgivare som finansierat köpet. Konsumenten har dock inte denna rätt om

- 1) kreditgivaren i tid och på ett tydligt sätt har meddelat konsumenten att säljaren inte har någon rätt att återta varan eller någon annan rätt att disponera över avtalet och, om föremålet för köpet är en vara som enligt lag ska registreras, kreditgivaren är antecknad som ägare i registret, eller
- 2) kreditgivaren på annat sätt kan visa att konsumenten kände till säljarens begränsade rättigheter.

40 §

Konsumentens ansvar för obehörig användning av kreditkort eller annan identifikator som möjliggör användning av fortlöpande kredit

En konsument som har ingått ett avtal om fortlöpande kredit med en kreditgivare svarar för obehörig användning av kreditkort eller annan identifikator som berättigar till att använda krediten endast om

- 1) konsumenten själv eller någon annan innehavare av identifikatorn har överlåtit identifikatorn till någon obehörig,
- 2) vårdslöshet hos konsumenten eller någon annan innehavare av identifikatorn har lett till att identifikatorn försvunnit, har kommit i någon obehörig persons besittning eller har använts på ett obehörigt sätt, eller
- 3) konsumenten eller någon annan innehavare av identifikatorn har försummat att utan onödigt dröjsmål efter upptäckten anmäla hos kreditgivaren att identifikatorn har försvunnit, kommit i någon obehörig persons besittning eller använts på ett obehörigt sätt.

I de fall som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten svarar konsumenten för obehörig användning av identifikatorn till ett belopp om högst 150 euro. Denna begränsning tillämpas dock inte om han eller hon har förfarit med uppsåt eller grov oaktsamhet.

Konsumenten svarar däremot inte för obehörig användning av identifikatorn

1) till den del som identifikatorn har använts efter det att kreditgivaren har underrättats om att identifikatorn har försvunnit, obehörigen innehas av någon annan eller används obehörigen, eller

2) om kreditgivaren har försummat att se till att innehavaren av identifikatorn har möjlighet att uppfylla sin anmälningsplikt enligt 1 mom. 3 punkten, eller

3) om säljaren eller tjänsteleverantören eller någon som i egenskap av representant för en sådan har tagit emot identifikatorn inte på behörigt sätt har försäkrat sig om innehavarens rätt att använda sig av denna.

Trots bestämmelserna i 3 mom. är konsumenten ansvarig för obehörig användning av en identifikator om han eller hon uppsåtligen gjort en oriktig anmälan eller handlat bedrägligt på annat sätt.

Bestämmelser om olika typer av krediter

41 §

Förhandsinformation

För konsumentkrediter som är knutna till brukskonton och som enligt avtalsvillkoren har en kredittid på högst tre månader eller där kreditbeloppet ska återbetalas efter anfordran, ska kreditgivaren och kreditförmedlaren, utöver vad som på något annat ställe i lag bestäms om att lämna information, innan ett kreditavtal ingås ge konsumenten information om följande:

1) kreditgivaren,

2) den typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten,

3) påföljderna vid avtalsbrott,

4) konsumentens lagbestämda rättigheter.

Bestämmelserna i 1 mom. om den information som ska lämnas innan avtal ingås tillämpas också om kreditgivaren till följd av konsumentens betalningssvårigheter ingår ett sådant avtal om betalningsarrangemang med konsumenten som i fråga om villkoren inte är oförmånligare för konsumenten än det ursprungliga kreditavtalet.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet.

42 §

När förhandsinformation lämnas per telefon

Om en konsument per telefon ansöker om att omedelbart få tillgång till en kredit som avses i 41 § 1 mom., ska konsumenten få den information som föreskrivs i 6 a kap. 10 § 1 mom. och 2 mom. 1 och 3—6 punkten och information om typen av kredit och om återbetalningen. Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelserna i 1 mom. tillämpas också om konsumenten per telefon ansöker om att få ingå ett sådant avtal om betalningsarrangemang som avses i 41 § 2 mom.

43 §

När förhandsinformation lämnas i varaktig form

Förhandsinformation enligt 41 § ska lämnas till konsumenten i god tid innan avtalet ingås, på blanketten "Europeisk konsumentkreditinformation" som gäller olika typer av kredit eller i någon annan varaktig form enligt kreditgivarens eller kreditförmedlarens val. Närmare bestämmelser om blanketten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om ett avtal på konsumentens begäran ingås per telefon eller genom ett annat medium för distanskommunikation som inte gör det möjligt att lämna förhandsinformationen i varaktig form innan avtalet ingås, ska kreditgivaren lämna uppgifterna enligt 45 § i varaktig form utan dröjsmål när avtalet ingåtts.

Konsumenten ska dessutom på begäran och utan avgift få ett utkast till kreditavtal.

44 §

Undantag som gäller dem som har kreditförmedling som bisyssla

Bestämmelserna i 41—43 § om en kreditförmedlares skyldighet att ge konsumenten information gäller dock inte en sådan säljare eller tjänsteleverantör som arbetar som kreditförmedlare vid sidan av sin huvudsyssla.

45 §

Kreditavtal som är knutna till brukskonton

Kreditavtal som är knutna till brukskonton och som enligt avtalsvillkoren har en kredittid på högst tre månader eller där kreditbeloppet ska återbetalas efter anfordran, ska upprättas skriftligt och konsumenten ska få ett exemplar av avtalet. Ett avtal får också ingås på elektronisk väg på ett sådant sätt att konsumenten kan bevara och återge avtalet i oförändrad form.

I avtalet ska lämnas uppgifter om

- 1) kreditavtalets parter,
- 2) den typ av kredit som erbjuds, kreditkostnaderna och återbetalningen av krediten,
- 3) ångerrätten.

Närmare bestämmelser om den information som ska lämnas i avtalet utfärdas genom förordning av statsrådet. Ränta och avgifter som grundar sig på kreditförhållandet får inte tas ut hos konsumenten, om det inte har överenskommit på det sätt som anges i 1 mom.

46 §

Informationsskyldighet under löptiden för kreditavtal som är knutna till brukskonton

En kreditgivare ska regelbundet i ett kontoutdrag som lämnats i varaktig form ge konsumenten följande uppgifter om konsumentens kredit som är knuten till ett brukskonto:

- 1) tidsperioden som kontoutdraget avser,
- 2) kontotransaktioner med datum,
- 3) föregående kontoutdrags slutsaldo och datum,
- 4) det nya saldot,
- 5) belopp och datum på betalningar som konsumenten gjort till kreditgivaren,
- 6) ränta och eventuella andra avgifter som tagits ut,
- 7) minsta belopp som konsumenten måste betala som amortering av skulden.

Konsumenten ska i varaktig form informeras om ändringar i räntan och andra avgifter innan ändringarna träder i kraft. Om ränteändringen är en följd av att referensräntan ändrats, får det i kreditavtalsvillkoren avtalas att informationen lämnas till konsumenten på det kontoutdrag som anges i 1 mom., under förutsättning att uppgifterna om den nya referensräntan offentliggörs på behörigt sätt och dessutom är tillgängliga hos kreditgivaren.

47 §

Informationsskyldighet som gäller avtal om brukskonto

Om något kreditavtal inte har knutits till ett brukskonto, men det är möjligt för den som tillhandahåller kontot att enligt prövning bevilja konsumenten kredit i vissa fall genom att tillåta att saldot överskrids, ska räntan för överskridningen anges i avtalet om brukskontot liksom också hur räntan bestäms och övriga villkor som gäller räntan samt andra avgifter för en överskridning och villkoren för ändring av dessa avgifter. Uppgifterna ska dessutom regelbundet lämnas till konsumenten i varaktig form.

Om konsumenten har överskridit saldot på sitt brukskonto avsevärt och detta har fortgått i mer än en månad, ska kreditgivaren utan dröjsmål i varaktig form underrätta konsumenten om följande:

- 1) att kontots saldo har överskridits,
- 2) beloppet på överskridandet,
- 3) den ränta som tas ut,

4) övriga avgifter till följd av avtalsbrottet.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. om överskridning av brukskontots saldo gäller också överskridning av kreditgränsen i ett kreditavtal som är knutet till ett brukskonto.

Vissa skyldigheter för kreditförmedlare

48 §

Information om behörighet

En kreditförmedlare ska i sin marknadsföring informera om sin behörighet att förmedla konsumentkrediter, särskilt om uppgiften sköts som ombud för en eller flera angivna kreditgivare eller som oberoende kreditförmedlare.

49 §

Avgifter som tas ut av konsumenten

Innan ett avtal om kreditförmedling ingås ska konsumenten i varaktig form informeras om den avgift som tas ut för tjänsten.

Kreditförmedlaren har rätt till avgift av konsumenten endast om konsumenten har informerats om avgiften enligt 1 mom. och överenskommelse om avgiften har träffats skriftligen eller elektroniskt med konsumenten på ett sådant sätt att konsumenten kan bevara och återge avtalet oförändrat.

Kreditförmedlaren ska informera kreditgivaren om avgiftens storlek för att den effektiva räntan ska kunna räknas ut.

Tillsyn

50 §

Påföljder

Kreditgivare och kreditförmedlare som bryter mot bestämmelserna i detta kapitel får, om det med hänsyn till konsumentskyddet är nödvändigt, förbjudas att fortsätta eller upprepa sådant förfarande eller därmed jämförbart förfarande. Bestämmelser om utfärdande av förbud och förenande av förbud med vite finns i 2 och 3 kap.

51 §

Tillsynsmyndigheter

Tillsynen över att bestämmelserna i detta kapitel följs utövas av konsumentombudsmannen och Konsumentverket samt av regionförvaltningsverken såsom distriktsförvaltningsmyndigheter underställda Konsumentverket och även av Finansinspektionen när kreditgivaren är ett av Finansinspektionens tillsynsobjekt.

Tillsynsmyndigheterna ska samarbeta på lämpligt sätt. Vid tillsynen över att 15 § iakttas ger Kommunikationsverket på begäran tillsynsmyndigheten ett utlåtande om huruvida den metod

för elektronisk identitetskontroll som kreditgivaren använder uppfyller kraven i 8 § i lagen om stark autentisering och elektroniska signaturer.

Kreditgivaren och kreditförmedlaren är skyldiga att till tillsynsmyndigheterna överlämna de för tillsynen behövliga handlingar som gäller konsumentkrediter.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2010.

På avtal som ingåtts innan denna lag trätt i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På avtal som ingåtts innan denna lag trätt i kraft tillämpas dock 13 § 1 mom. och 2 mom. 4 punkten, 14 § 2 mom. och 25 §.

På avtal om engångskrediter som ingåtts innan denna lag trätt i kraft tillämpas dessutom 23 §.

På avtal om fortlöpande krediter som ingåtts innan denna lag trätt i kraft tillämpas dessutom 24 §, 30—32 och 46 § samt 47 § 1 mom. till den del momentet gäller regelbundna underrättelser till konsumenten i varaktig form, 2 mom. samt 3 mom. till den del momentet gäller regelbundna underrättelser till konsumenten i varaktig form och underrättelser om att kreditgränsen har överskridits.

RP 24/2010

EkUB 10/2010

RSv 89/2010

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG (308L0048); EGT nr L 133, 22.5.2008, s. 66

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG (309L0022); EGT nr L 110, 1.5.2009, s. 30

Helsingfors den 27 augusti 2010

Republikens President
TARJA HALONEN

Justitieminister
Tuija Brax